

HOTĂRÎRE
pentru aprobarea Regulamentului procuraturii militare

nr. 1633-XII din 02.11.93

Monitor nr.12/384 din 30.12.1993

* * *

Prezidiul Parlamentului Republicii Moldova

HOTĂRĂȘTE:

Art.1. - Se aprobă Regulamentul procuraturii militare (se anexează).

Art.2. - Procurorul Republicii Moldova va dispune includerea în schema de încadrare a Procuraturii Republicii Moldova a unei unități de anchetator militar superior pentru cauze excepționale și a două unități de anchetator militar pentru cauze excepționale.

Art.3. - Prezenta hotărîre intră în vigoare la data adoptării.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Petru LUCINSCHI

Chișinău, 2 noiembrie 1993.

Nr.1633-XII.

REGULAMENTUL
procuraturii militare

I. DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Supravegherea executării legilor în Forțele Armate

Conform Constituției și Legii cu privire la Procuratura Republicii Moldova supravegherea executării exacte și univoce a legilor în Forțele Armate este dispusă Procurorului Republicii Moldova și procurorilor militari subordonați lui.

Activitatea procuraturii militare este dirijată de către Procurorul Republicii Moldova atât nemijlocit, cât prin Procurorul militar al Republicii Moldova - Șeful Direcției de supraveghere a executării legilor în Forțele Armate.

Articolul 2. Sarcinile procuraturii militare

Procuratura militară realizându-și sarcinile atribuite prin Legea cu privire la Procuratura Republicii Moldova exercită supravegherea executării exacte și univoce a legislației în vigoare în Forțele Armate, trupele de carabinieri ale Ministerului Afacerilor Interne (în continuare M.A.I.) și trupele de grăniceri ale Ministerului Securității Naționale (în continuare M.S.N.), contribuie la consolidarea legalității și ordinii de drept, în scopul:

a) asigurării securității republicii, capacității de luptă și gătinței de luptă a Forțelor Armate, a trupelor de carabinieri ale M.A.I. și trupelor de grăniceri ale M.S.N.;

b) menținerii disciplinei militare și ordinii stabilite de satisfacere a serviciului militar;

c) protejării drepturilor social-economice, politice și personale ale militarilor, carabinierilor, rezerviștilor chemați la concentrare, membrilor familiilor acestora, muncitorilor și funcționarilor, precum și

a drepturilor și intereselor legale ale unităților militare, instituțiilor, instituțiilor de învățământ militar, întreprinderilor și organizațiilor, serviciilor Forțelor Armate, trupelor de carabinieri ale M.A.I. și trupelor de grăniceri ale M.S.N.

Prin toată activitatea sa procuratura militară contribuie la educarea factorilor de decizie ai Forțelor Armate, tuturor militarilor, carabinierilor și rezerviștilor chemați la concentrare în spiritul executării exacte și consecvente a Constituției, legilor, jurământului militar și statutelor militare.

Articolul 3. Direcțiile principale ale activității procuraturii militare

Procuratura militară, în conformitate cu sarcinile sale supraveghează:

a) executarea legilor, statutelor militare și altor acte ale legislației militare de către toate organele de conducere militare, unitățile militare, instituțiile, instituțiile de învățământ militar, întreprinderile, organizațiile, comandanții (șefii) și alți factori de decizie ai Forțelor Armate, de către toți militarii, carabinierii și rezerviștii chemați la concentrare și de alte persoane în privința cărora există o indicație specială în legislația în vigoare, precum și de către muncitorii și funcționarii Forțelor Armate la exercitarea de către ei a obligațiilor lor (supravegherea generală);

b) executarea legilor de către organele de cercetare penală ce funcționează în Forțele Armate, trupele de carabinieri ale M.A.I. și trupele de grăniceri ale M.S.N., anchetatorii procuraturilor militare, precum și de către organele de cercetare penală și anchetatorii organelor de securitate națională la anchetarea cauzelor ce țin de competența tribunalului militar;

c) legalitatea deciziilor judiciare în cauzele examinate de tribunalele militare;

d) respectarea legilor și statutelor militare în camerele de arest, în alte locuri de detenție a militarilor reținuți și arestați, carabinierilor și rezerviștilor chemați la concentrare și în unitățile disciplinare, precum și la ispășirea în unitățile militare a pedepselor pronunțate de tribunalele militare.

Asupra procuraturii militare se dispune:

a) efectuarea anchetei prealabile a cauzelor penale;

b) tragerea la răspundere penală a persoanelor ce au comis infracțiuni;

c) asigurarea inevitabilității pedepsei pentru infracțiuni;

d) luarea de măsuri de prevenire a infracțiunilor, de depistare și lichidare a cauzelor și condițiilor ce le favorizează.

Articolul 4. Principiile activității procuraturii militare

Procuratura militară:

a) acționează pe bază de legalitate, în conformitate cu Constituția;

b) exercită supravegherea aplicării corecte și univoce a legilor independent de particularități locale și în pofida oricăror influențe de ordin local și departamental;

c) ia măsuri pentru depistarea și lichidarea la timp a încălcărilor legii, oricare ar fi persoana care a comis încălcarea, pentru restabilirea drepturilor lezate și tragerea la răspundere a persoanelor vinovate în modul stabilit;

d) conlucrează cu comandamentul militar, statele majore, tribunalul militar, organizațiile obștești și colective de militari, se sprijină pe ajutorul activ al militarilor și altor persoane în vederea consolidării legalității și ordinii de drept în Forțele Armate, trupele de carabinieri ale M.A.I. și trupele de grăniceri ale M.S.N.

Procuratura militară își exercită împuternicirile sale independent de careva organe locale și militare, supunându-se numai Procurorului Republicii Moldova.

Articolul 5. Legislația privind procuratura militară

Organizarea și modul de activitate a procuraturii militare sînt determinate de Legea cu privire la Procuratura Republicii Moldova, prezentul Regulament, alte acte legislative. Modul de exercitare de către procurorii militari și anchetatorii procuraturii militare a împuternicirilor în procedura judiciară este determinat de legislația în vigoare.

II. STRUCTURA PROCURATURII MILITARE

Articolul 6. Organizarea procuraturii militare

Conform Legii cu privire la Procuratura Republicii Moldova procuratura militară este inclusă într-un sistem unic și centralizat de organe ale Procuraturii republicii, condusă de Procurorul Republicii Moldova în cadrul căruia procurorii militari inferiori și anchetatorii se subordonează Procurorului militar al Republicii Moldova și Procurorului Republicii Moldova.

Procuratura militară este constituită din Direcția de supraveghere a executării legilor în Forțele Armate și procuraturile militare teritoriale.

Articolul 7. Direcția de supraveghere a executării legilor în Forțele Armate

Direcția de supraveghere a executării legilor în Forțele Armate se formează în cadrul Procuraturii Republicii Moldova și este condusă de Procurorul militar al Republicii Moldova.

Procurorul militar al Republicii Moldova - Șeful Direcției de supraveghere a executării legilor în Forțele Armate are adjuncți - șefi de secții, în cadrul cărora activează procurori militari superiori și procurori militari, anchetatori militari superiori pentru cauze excepționale și anchetatori militari pentru cauze excepționale.

Articolul 8. Procuratura militară teritorială

Procuratura militară teritorială este condusă de procurorul militar, care are un adjunct (adjuncți), ajutoari superiori și ajutoari. În procuraturile militare activează anchetatori militari superiori și anchetatori militari.

Articolul 9. Numirea procurorilor militari și durata împuternicirilor lor

Procurorul militar al Republicii Moldova este membru al Colegiului Procuraturii Republicii Moldova, fiind confirmat în această calitate de Parlament la prezentarea Procurorului Republicii Moldova.

Procurorii militari inferiori sînt numiți de Procurorul Republicii Moldova avînd o durată a împuternicirilor de cinci ani.

Articolul 10. Împuternicirile Procurorului militar al Republicii Moldova

Procurorul militar al Republicii Moldova conduce și exercită controlul asupra activității procuraturilor militare, organizează munca de educare și ridicare a calificării cadrelor acestora, în limitele competenței sale, dă dispoziții obligatorii pentru toate procuraturile militare.

Articolul 11. Împuternicirile procurorilor militari

Procurorul militar al Republicii Moldova și procurorii militari subordonați lui beneficiază de toate împuternicirile de procuror, determinate de Legea cu privire la Procuratura Republicii Moldova, de prezentul regulament, precum și de alte acte legislative.

III. SUPRAVEGHEREA EXERCITATĂ DE PROCURORUL MILITAR

Articolul 12. Împuternicirile procurorului militar la exercitarea supravegherii generale

Procurorul militar în limitele competenței sale:

a) cere ordine, instrucții, regulamente, hotărîri, dispoziții și alte acte, emise de organele de conducere militară, de comandanți (șefi) și alți factori de decizie ai Forțelor Armate, ai trupelor de carabinieri ale M.A.I. și trupelor de grăniceri ale M.S.N. pentru a controla concordanța lor cu Constituția, cu statutele militare, aprobate de Prezidiul Parlamentului, cu alte acte ale legislației militare, precum și cu hotărîrile Guvernului;

b) cere de la organele de conducere militară, comandanți (șefi) și alți factori de decizie ai Forțelor Armate, ai trupelor de carabinieri ale M.A.I. și trupelor de grăniceri ale M.S.N. să prezinte documentele, materialele, datele statistice și altă informație necesară, să organizeze controale și revizii ale activității unităților militare, subordonate lor, instituțiilor, instituțiilor de învățămînt militar, întreprinderilor, organizațiilor, serviciilor și factorilor de decizie, să repartizeze specialiști pentru soluționarea chestiunilor

apărute pe parcursul supravegherii, să efectueze expertize, controlul materialelor, comunicărilor, parvenite la procuratură, și-i obligă să-l informeze despre rezultatele controlului;

c) controlează executarea legilor de către organele de conducere militară, unitățile militare, instituțiile, instituțiile de învățământ militar, întreprinderile, organizațiile și factorii de decizie ai Forțelor Armate, trupelor de carabinieri ale M.A.I. și trupelor de grăniceri ale M.S.N. în legătură cu cererile, plîngerile și alte comunicări despre delict;

d) controlează legalitatea reținerii administrative a persoanelor și a aplicării de către organele respective și factorii de decizie a pedepselor pentru contravenții administrative; eliberează persoanele ce au fost ilegal supuse reținerii administrative;

e) citează factori de decizie, militari și alte persoane și le solicită explicații orale și scrise cu privire la încălcările legii, audiază comunicările și explicațiile comandanților (șefilor) și altor factori de decizie ai Forțelor Armate, trupelor de carabinieri ale M.A.I. și trupelor de grăniceri ale M.S.N., privind starea legalității în unități militare, instituții, instituții de învățământ militar, întreprinderi, organizații și servicii, aflate în subordinea și sub controlul lor;

f) atacă prin recurs ordinele și alte acte de drept care contravin legii, emise de organele de conducere și de control, militare ale Forțelor Armate, trupele de carabinieri ale M.A.I. și trupele de grăniceri ale M.S.N., precum și actele și acțiunile ilegale ale comandanților (șefilor) și altor factori de decizie ai Forțelor Armate, trupelor de carabinieri ale M.A.I. și trupelor de grăniceri ale M.S.N.;

g) trage la răspundere penală infractorii în modul stabilit, intenționează dosare penale, proceduri disciplinare sau administrative, remite, în cazurile prevăzute de lege, aceste materiale colectivelor de militari, organizațiilor obștești pentru soluționarea problemei de aplicare a măsurilor de influență publică;

h) adresează acțiuni în arbitraj și în instanța judecătorească;

i) ia măsuri în modul stabilit pentru recuperarea pagubelor, cauzate de lezarea legii;

j) înaintează sesizări organelor de conducere militară, comandanților (șefilor), altor factori de decizie și organizațiilor obștești cu privire la lichidarea încălcărilor de lege, cauzelor și condițiilor ce le-au favorizat.

În exercitarea supravegherii asupra respectării legalității procurorul militar este în drept să intre fără nici un obstacol pe teritoriul și în încăperile Ministerului Apărării (în continuare M.A.), trupelor de carabinieri ale M.A.I., trupelor de grăniceri ale M.S.N., unităților militare, instituțiilor, instituțiilor de învățământ militar, întreprinderilor, organizațiilor, serviciilor, să aibă acces neîngrădit la documentele și materialele lor, care necesită controlul.

Procurorul militar al Republicii Moldova este în drept să asiste la ședințele colegiilor M.A., M.A.I. M.S.N. (privind chestiunile consolidării legalității și ordinii de drept în trupe).

Articolul 13. Împuternicirile procurorului militar la supravegherea respectării legilor de către organele de cercetare penală și anchetă prealabilă

Supravegherea respectării legilor de către organele de cercetare penală, ce activează în Forțele Armate, trupele de carabinieri ale M.A.I. trupele de grăniceri ale M.S.N. și organele de anchetă prealabilă se efectuează în conformitate cu art.23, 24 și 25 ale Legii cu privire la Procuratura Republicii Moldova.

Articolul 14. Împuternicirile procurorului militar la supravegherea legalității deciziilor tribunalelor militare

Supravegherea legalității deciziilor tribunalelor militare se efectuează în conformitate cu art.28, 29, 30, 32, 33, 34 și 35 ale Legii cu privire la Procuratura Republicii Moldova.

Articolul 15. Împuternicirile procurorului militar la supravegherea respectării legilor în camerele de arest și în unitățile disciplinare

Exercitînd supravegherea respectării legilor și statutelor militare în camerele de arest, în alte locuri de detenție a militarilor, carabinieriilor, rezerviștilor chemați la concentrare, reținuți și arestați, și în unitățile disciplinare, precum și executării pedepselor pronunțate de tribunalele militare în unitățile militare, procurorul militar în limitele competenței sale:

a) vizitează, în mod regulat și la orice oră, cu scopul controlului respectării legilor și statutelor militare, camerele de arest, alte locuri de detenție a militarilor, carabinierilor, rezerviștilor chemați la concentrare, reținuți și arestați, și unitățile disciplinare;

b) ia cunoștință de documentele, în baza cărora persoanele au fost reținute ca fiind suspectate de săvârșirea infracțiunii, puse sub baza preventivă, reținute sau arestate în ordine disciplinară, sau își ispășesc pedeapsa în unitatea disciplinară sau în camera de arest;

c) eliberează de îndată persoana deținută ilegal în camera de arest, în alt loc de detenție a reținuților și arestaților sau în unitatea disciplinară sau, prin încălcarea legii, a fost reținută, pusă sub pază preventivă sau arestată în ordine disciplinară, cere explicații comandanților (șefilor) și altor factori de decizie;

d) interoghează pe cei reținuți, arestați și condamnați;

e) controlează concordanța ordinelor și dispozițiilor comandanților (șefilor) și altor factori de decizie cu legile și prevederile statutelor militare, ce reglementează ordinea și condițiile de detenție a celor reținuți, arestați și condamnați, sistează executarea unor asemenea acte și le atacă cu recurs dacă ele contravin legii sau statutului militar.

Ordonanțele și dispozițiile procurorului militar referitoare la respectarea ordinii și condițiilor de detenție a reținuților, arestaților și condamnaților, stabilite de lege și statute militare, urmează a fi executate în mod obligatoriu de către comandanții (șefii) respectivi și alți factori de decizie.

IV. CAUZELE PENALE CE ȚIN DE COMPETENȚA PROCURATURII MILITARE

Articolul 16. Cauzele penale ce țin de competența anchetatorilor procuraturii militare

Anchetatorii procuraturii militare efectuează ancheta prealabilă a cauzelor penale pe care legea le referă la competența lor, precum și a cauzelor remise lor de către Procurorul Republicii Moldova.

Anchetatorii procuraturii militare cercetează cauzele penale privind infracțiunile comise de:

a) militari ai Forțelor Armate, precum și de rezerviști chemați la concentrare;

b) efectivul de soldați, de sergenți și ofițeri ai M.S.N.;

c) carabinieri ai M.A.I.;

d) muncitori și funcționari ai Forțelor Armate la exercitarea de către ei a obligațiilor lor.

În cazul în care unei persoane sau unui grup de persoane se inculpă săvârșirea unei sau a câtorva infracțiuni, iar cauza a cel puțin unui inculpat este de competența anchetatorului procuraturii militare, cauza este examinată de către anchetatorul procuraturii militare cu respectarea regulilor de unire și divizare a dosarelor penale, stabilite de legislația de procedură penală.

V. CADRELE, ASIGURAREA TEHNICO-MATERIALĂ A PROCURATURII MILITARE

Articolul 17. Statutul lucrătorilor procuraturii militare

În procuratura militară sînt angajați lucrători atestați ai procuraturilor teritoriale, ofițeri-juriști, absolvenți ai instituțiilor de învățămînt juridic superior și ai facultăților de drept prin decizia Procurorului Republicii Moldova conform Legii cu privire la Procuratura Republicii Moldova.

Lucrătorilor operativi din procuratura militară li se atribuie statutul de militar printr-un ordin special emis de către ministrul apărării.

Stagiul de muncă (vechimea în muncă) al lucrătorilor procuraturilor teritoriale, precum și al ofițerilor-juriști, ce au fost trecuți în Direcția de supraveghere a executării legilor în Forțele Armate și la procuraturile militare teritoriale se include în vechimea în muncă de aflare în serviciul militar.

Conferirea gradelor militare speciale ordinare a contingentului inferior și superior de ofițeri militarilor din procuratura militară se realizează de către Procurorul Republicii Moldova în conformitate cu Regulamentul privind gradele de clasificare ale lucrătorilor din Procuratură, aprobat de Prezidiul Parlamentului.

Prin decizia Procurorului Republicii Moldova lucrătorilor din procuratură, transferați în procuratura militară li se conferă grad militar special, ținîndu-se cont de gradul militar în rezervă și de gradul de

clasificare al lucrătorului procuraturii.

Gradul militar special "general de brigadă de justiție" este conferit Procurorului militar al Republicii Moldova de Prezidiul Parlamentului la prezentarea Procurorului Republicii Moldova.

Articolul 18. Asigurarea materială și socială a lucrătorilor procuraturii militare

Remunerarea lucrătorilor din procuratura militară (ofițerilor) se stabilește luându-se în considerare funcția deținătoare, gradul militar și vechimea în muncă care este calculată în conformitate cu art.18 al Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne.

Organele M.A., cele de autoadministrare locală sînt obligate în termen nu mai mare de un an după numirea în funcție a procurorului militar sau anchetatorului procuraturii militare să-i asigure cu locuință sau casă individuală și să le instaleze telefon.

Aprovizionarea tehnico-materială a organelor procuraturii militare, asigurarea lor cu încăperi de serviciu, mijloace de transport, mijloace de telecomunicații se efectuează din contul mijloacelor M.A.

Lucrătorii organelor procuraturii militare sînt asigurați cu uniformă din contul mijloacelor M.A. conform modelelor stabilite pentru ofițerii Forțelor Armate.

Paza încăperilor de serviciu ale organelor procuraturii militare este realizată de subunitățile militare.

Lucrătorii procuraturii militare (ofițerii atestați) au dreptul la un concediu anual de 30 zile calendaristice.

Durata concediului procurorilor militari și anchetatorilor procuraturii militare cu vechime în muncă de zece ani se mărește cu 5 zile, iar după fiecare cinci ani lucrați ulterior încă cu 5 zile, astfel încît durata concediului să nu depășească 45 zile calendaristice.

Asigurarea ofițerilor procuraturii militare cu pensii se realizează în conformitate cu Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne.

Articolul 19. Structura și statele procuraturii militare

Efectivul procuraturii militare este parte componentă a personalului Procuraturii Republicii Moldova și este asigurat cu toate felurile de aprovizionare în rînd cu efectivul unităților militare și instituțiilor M.A.

Structura și statele Direcției de supraveghere a executării legilor în Forțele Armate și a procuraturilor militare teritoriale sînt stabilite de Procurorul Republicii Moldova.

Articolul 20. Paza și escortarea reținuților și arestaților

Paza și escortarea în procuraturile militare a persoanelor deținute sub strajă în camerele de arest ale trupelor și garnizoanelor se realizează respectiv de subunitățile militare sau comendurile militare ale garnizoanelor.

Escortarea persoanelor, ce se află în alte locuri de detenție a reținuților și arestaților, precum și în izolatoarele de anchetă penală, în penitenciare se face în modul stabilit de subunitățile trupelor de carabinieri, organelor și instituțiilor de interne.